

ПИЈЕМОНТ

Директор: Бранко Божовић

Оснивач: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

Уредник: Коста М. Луковић

Никола II. и Петар I.

Његово Императорско Величанство Цар свих Руса Никола II изволео је одликовати највишим руским орденом Св. Андреје Првозваног са мачевима Његово Величанство Српског Краља Петра I.

Тренутак у коме је и побуде из којих је дато ово одликовање Суверену малене и скромне Србије, дају изрочити значај и сјај овоме и иначе високоме одликовању.

Стављајући на витешка прса седога ратника Петра Мркоњића одличје које ни један смртни од цара Александра I није понео, Никола II хтео је пред целим светом, нарочито пред великом словенском породицом, да покаже: (1) да мала Србија у ове велике дане непоколебљиво стражи херојску стражу Словенству на Балкану, и (2) да њен седи Краљ, са младићском крепкошћу и с пушком у руци, залаже своју главу за ствар Словенства и цивилизације.

Поноситија и радоснија никада, мала Србија, после толиких векова суза и крви, осећа сву величину почаста и љубави коју јој је, преко њеног јуначкога и доброга Краља, изволео указати Владар наше миле и моћне сестре Русије. А скромни и честити дом нашег херојског Владара гледа у високом одликовању Рускога Цара не само достојну награду за племените напоре које је уложио за ослобођење и уједињење Јужних Словена, већ и поуздану гаранцију, да ће вековни сан најумнијих и најчеститијих синова српског, хрватског и словеначког народа о једној великој југословенској држави под скиптром српског Краља, постати ускоро географска стварност.

Придружујући се великој

радости у којој данас учествује цео наш народ, ми захвално и радосно кличемо:

„Боже, Царја храни!“

„Краља Петра, Боже, храни
„Моли Ти се Српски род!“

Из бојне линије

Да гласамо!

Пред Горњим Милановцем једна велика група наших војника напише на један вод аустријски и одмах га позове на предају

— Предајте се ви, ми не ћемо! Нас је више! — одговорише Срби из аустријске војске.

Један од наших, иначе у миру општински ћаша, који је видео да су наши бројно надмоћнији узвикну:

— А де да гласамо. Ко дође већину, тај нека роби.

Пристадоше. И тако наших заробитише читав вод аустријски, у коме је било више Срба, но Чха и Мађара.

Припреме у Румунији

— Румунија се спрема за рат против Аустрије.

И ако нема још потпуно јасних изјава румунске владе о акцији Румуније, ипак се по извесним фактима може судити, да се Румунија спрема за ступање у рат.

Ученицима свих школа у Румунији речено је, да се предавања после празника неће продужавати, јер ће све школе зграде бити претворене у болнице. Затим је због доказане аустријске шпијунске решено да се у случају мобилизације сви Аустро-Немци преведу у Добруду.

најбоље у самоћи опажају. Увидео је да Лепота као и Мудрост воли усамљеног обожаваоца. Он је силно могао да осети мађијску силу и тајанствену моћ лепих ствари.

Поробић је био од велике вредности. У петом разреду гимназије он је певао песме на немачком језику; у седмом и осмом разреду био је дописник италијанских листова; на правима је научио савршено и енглески. Великих књижевних способности и ванредне књижевне културе, за Поробића се без претеривања може рећи да је био primus у својој генерацији.

„Види — рече ми једном приликом — како трновитом стазом живота мила Сиротиња разрогачених од глади очију, а Грех јој иде са стране, спарушена лица“. Какво песничко изражавање? Како га је силно морало импресио-

Дипломатски кругови веома су хладни према посланицима Немачке и Аустрије. Немачки посланик де Буш, да би придобио Румунију, обећао је, да ће берлински двор слонити упорство грофа Лисе и да ће се Ердељу дати аутономија. Али се на сва та обећања гледа с неверицом, коју је могао осетити и сам де Буш.

„Данас отпочиње напад“

— Каквим лажима бугарски листови кљунају своје читаоце —

„Камбана“ доноси под 27. окт. ову вест, коју ми бележимо, да би читаоци видели, како у Софији поједини листови „проналазе“ вести са ратишта:

„Једна банка у пресионици добила је телеграм, да данас, 27 децембра, отпочиње напад на Србију и што на разним шачкама. Војска која оперише против Србије има пет немачких (?) и три аустро-угарска корпуса.“

Данас је већ 31. децембар, а од Шваба ни трага ни гласа!

Почетак свршетка

— У целој Аустро-Угарској јављају се нереди и побуне —

Према вестима из Базела у Аустро-Угарској се примећује опасан покрет. У Бечу је на Божић дошло до великих демонстрација. Жене су викале: „Враштите нам мужеве и децу!“ Полиција се појавила у свима улицама и у Пратеру дошло је до сукоба са народом; рањено је тридесет демонстраната, а многи су похањени.

Нарочито је велике размере добио покрет у Мађарској. У Будимаештан је избио огроман пожар, који је уништио ангаре за ероплане. Изгорело је 17 недовршених апарата. Уштрћена је зона

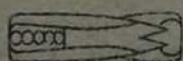
нирати једно бедно пропало створење?

14 децембра пред вече, отворен је на нишком гробљу, испод Горице, ковчег, у коме је лежало тело Миланово. Сиво бледа месечева светлост, коју је он тако волео и о којој је толико певао, последњи је пут обасјала Миланово паметно лице.

Као да је за тај тренутак хтео да задржи свој стални осмех на сад већ бледим уснама, да би га одмах по том нестало, јер је сад Милан силазио у гробну хладноћу и вечиту помрчину. За нас свето је био тријумф Жалости и Бола.

Слава бесмртнику Милану Поробићу!

Сава Павловић

мерна палевина. У Будим пешици се сваког дана дешавају демонстрације. У Ердељу Румуни неће да служе у мађарским пуковима. У Сарајевоу је устанак, у Дрмацији анархија.

Аустријска се војска реорганизује. Ерцхерцог Евгеније удаљио је из Босне све војнике Словене и заменио их резервистима из немачких покрајина.

Све чешиће и чешиће шижу из разних извора вести о нередима у Аустрији, што је сигурни доказ да је у њој већ наступило расул.

Аустрија и Србија

— Аустријска понуда Србији за засебан мир —

Кад су неки француски и грчки листови јавили, да је Аустрија чинила кораке код Грчке, да ова посредује код српске владе, да одпочну преговори за закључење засебног мира између Србије и Аустрије, Веницелос је тада одлучно одбио, то да учини. Међутим са аустријске стране ово су најодлучније демантовали.

Сада немачки плаћени лист софиска „Камбана“ признаје,

да је овде у питању било само „обично сондирање.“ Дакле признаје се, да је било корака у том правцу, што се званично до сад демантовало. Али уз признање вели се, да ће отпочети нова офанзива против Србије — само сад је већ прошао датум кад је она требала да отпочне.

Ситуација

— Кратки извештаји са свих бојишта. —

Београд, 30. децембра.

На нашим фронтима нема да се забележи ништа значајније.

У Пољској, на левој обали Висле, било је само појединачних борби. Неколико немачких напада одбијено је. — На аустријском фронту руски појединачни напади крупнани су успехом. Аустријанци се повлаче.

У Француској је само на појединим тачкама фронта било незнатно чаркање. И једна и друга страна спремају се за дефинитивну борбу. Савезници довлаче појачања.

Новости из Битоља

— Интересовање за рат. — Школе и биоскопи раде. — Београђани у Битољу. — Уређење и будућност вароши —

(Од нашег дописника)

Битољ, 27. децембра

Везани захвалношћу за нашу Ослободитељку, миј смо дали своје синове да, удружени са својом браћом, бране повећану земљу. И ми смо поносни што су наши синови осветлили образ својој старијој браћи ратницима, и што су поред извојеване победе заслужили и признање Круне,

које је документовано подарењем политичких слобода и нама у новим границама Србије.

Ништа нас више не раздваја, и Бугари ће једном увидети, да ништи није луђе него претендовати на ону земљу, за коју је други народ криво док ју је ослободио.

† Милан Поробић

поднаредник ђак

У суботу 13. т. м. из јутра, када је зора својим дугим сивим прстима хватала последње звезде по васиони, догребала је једна снажна интелигенција, гасио се један племенит, млад живот, престајало је да куца једно велико песничко срце. Тога јутра умро је у највећим мукама херој са Суворора, поднаредник — ђак Милан Поробић.

Поред ретке песничке природе и ванредних музичких способности, Поробић је био и сјајне интелигенције. Скроман и повучен, он је у самоћи у правом обожавању и заносу вукао гудало по жицама свога чела, на коме је био прави уметник, певао песме и читао паметне књиге. Једним јасним инстинктом осетио је да се тајне уметности

На Завлаци

— од Д. Ш. —

Стигли смо у Завлаку у јутру, после марша од целе ноћи. Уморни, малаксали, осећали смо да нам овде мора доћи одмор, али у исто време елутили смо, да ћемо имати борбу, крваву борбу, јер смо већ на вратима Ваљева..

Наш храбри Војвода Вук и не осећајући умор, увек чпо, већ одлази да прегледа положаје Дакле овде ћемо остајте: треба бранити ове положаје. Већ је Војвода и издао потребна наређења, јер се потпоручник Илија, са својих способности прозван „Бирчанин“, већ креће са својим људима да поседне леву страну пута, како би непријатељска извијачка одељења била одбачена, да не уђу у село. Тек што су ови отишли и

укопали се, а путем за Завлаку наиђе коњичка патрола од Аустријских хусара, који дочекани ватром, у трку побегоше натраг.

Ово је био почетак оне страшне и крваве борбе, вођене неколико дана, која је завршена потпуним успехом.

Сутра дан већ су се видели густе масе непријатељских војника који су наступали. Наша појачана предстража већ улази у борбу са предним непријатељевим деловима. Већ се борба у велико води, већ непријатељски шрапнели долећу и до нас, и ми ступамо у борбу, када је дан био на измаку.

Целе ноћи водила се борба. Напади непријатељски били су силни. Хтели су се пошто пошто пробити, хтели су В лево... Али узаман. И кад је сутра дан борба достигла врхунац, сам је војвода Вук, трчећи од једног до другог

С великим интересовањем овде се прате догађаји на ратној позорници. Ми смо наше, Богу нека је хвала, лепо свршили, и сада само можемо пратити операције на осталим фронтима. Тројни Споразум мора победити, јер сваки верује у коначну победу наше заштитнице Велике Русије.

Ми се овде можемо мирно одавати својим пословима, који нису престајали за све време рата. Сваки је на своме месту. Школе раде; за време рата отворена је и Трговачка Школа, којој је директор г. др Велимир Бајкић.

Мало смо осетили овај тешки рат. Да нису овде рањеници, да летос и јесенас није било вежбања наших регрута и да не стижу гласови о овом и оном да је погинуо, не бисмо ни примећивали да смо у ратном времену.

Улице су увек пуне света, гостионица „Босна“ привређује биоскопске представе, и одељење за пивницу увек је пуно и много нас опомиње на београдску „Москву“.

Београђана има доста у Битољу, и ова иначе лепа и модерна варош достојно замењује Престоницу. Још само док се сврши асфалтирање улице Краља Петра, док се регулише Драгод, према инструкцијама г. Леже-а, дирек-

тора техничког одсека београдске општине и док се уреди Булевар Престолонаследника Александра, и све то, са модерним троспратним зградама, допринеће, да се можемо надати да ће Битољ бити друго место после Београда.

Железничка веза, коју ћемо добити, а чији су радови прекинути, биће од помоћи, да што лакше вршимо трговачке послове; јер, мора се признати, Битољ је много изгубио услед рђаве границе према Албанији, јер је он био главно трговачко место за целу Албанију.

Извоз као и увоз преко Солуна доста су велики, и трговачки промет увећаће се железничком везом са Велесом. Треба само наћи излаза богатим производима наше Пелагоније.

Можда ће се трговина вратити старом правцу? И наш бели Перистер, сведок многих историских дана, дочекаће понова и тај дан, када ће се преко Драча опет успоставити веза са Европом.

Још ћу поменути нашу радост за вешћу о доласку „Пијемонта“. Осам је месеца како нисмо примали „Пијемонт“, али нас он сад обрадовао, заједно с вешћу о политичким слободама. Dr.

ковића и г. капетана Борисављевића, који су стављени на службу г. ђенералу за све његовог бављења у Србији.

Ниш, 30. децембра.

У Царско-Руском Посланству био је синоћ интиман ручак у част руског изасланства. На ручку су били присутни чланови изасланства, господин Пашић и госпођа Пашићка, г. Бојовић Министар војни; г. Јован Јовановић, изванредни посланик и пуномоћни министар, г. пуковник Бошковић, г. капетан Борисављевић и особље руског посланства.

Ниш, 30. децембра.

Њ. В. Краљ, који се од јуче бави у Нишу, примиће данас у подне изванредне изасланике Њ. В. Цара Николе, у нарочитој аудијенцији, на којој ће се извршити предаја ордена у кругу Краљевске фамилије. Затим ће бити у Двору интиман доручак, а у вече такође у Двору гала ручак, у част изасланству на који су позвани сем царевих изасланика, царско-руски посланик кнез Трубецкој, са особљем посланства, председник Министарског Савета Министар Иностранних Дела Господин Никола Пашић, сви г. г. Министри, изванредни посланик и пуномоћни министар г. Јован Јовановић и још неки државни и војни достојанственици, који се налазе у Нишу.

Царево изасланство у Србији

— Дочек изасланика у Прахову, Неготину и Параћину. — Свечана аудијенција и гала ручак у Нишу —

Прахово, 28. дец. Изасланици Њ. И. В. Цара Николе; Венерал г. Татишев и капетан г. Олив са својим пратиоцима дочекали су 27. овог месеца у Прахову од начелника окружног, команданта дивизије и команданта станице из Зајечара.

Руско изасланство је дочекано на неготинској станици. — Многобројан свет у свечаном оделу поздрављивао их је са највећим одушевљењем. Изасланство је ушло у Неготин колима која су била окићена руским и српским заставама. На ручку у Неготину поред изасланства били су; командант дивизије и командант зајечарске станице, народни посланици

и председник општине неготинске, као и командант места. На кратак поздрав председника општинског, ђенерал г. Татишев се захвалио на љубазном и срдачном пријему. По том је изасланство у три часа по подне наставило пут за Зајечар. И при доласку, и при поласку из Неготина у част мисије пуцало се из Хајдук Вељковог топа.

Ниш, 30 децембра.

Из Параћина нам јављају, да је тамо дочекао царско руско изасланство од стране министарства иностранних дела г. Стеван К. Павловић, секретар истог министарства. Он је представио г. ђенералу Татишеву и осталим члановима мисије г. пуковника Бош-

наређивао потребне покрете, и кад смо ми, бројно много слабији, и сувише проређени, успели да им одбијемо и трећу, четврту напад, непријатељ оступа, и оставља нам све своје оружје на бојишту, да сутра дан, још јачим снагама, покуша поново напад. Идуће ноћи добили смо позачање од једног батаљона пешадије и овај заузе положај на десном крилу, и ујутру, кад загрмеше први непријатељски топови, када се здружише пушке и митраљежи ми смо били спремни да непријатеља достојно дочекамо.

Борба се већ води. Њихова у колонама врше нападе, али четници са својим храбрим вођом, одбијају га, и он се опет повлачи, да се прикупи за нови, страшнији напад.

И после једнога сата, напада нас поново, с таквом

жестином, да већ почиње борба на живот и смрт, и када су већ бомбе почеле да певају своју грозну песму, када смо били од непријатеља за двадесет корачија, и када се непријатељ већ почео да колеба, задатак је наш био извршен: ми смо га задржали за потребно време, и требало је ићи на другу страну — и још један плотун, још се једном завитлаше бомбе, још се једном ускомешаше непријатељски редови, и четници, у потпуном реду, остављају ове положаје Аустријанцима, које су тако скупо платили, а сада немају важности ни за нас ни за њих.

Идуће ноћи непријатељ је ушао у Завлаку, и не покушавајући даље, јер је знао да га овамо чека Вук са својим четницима, опремљеним јабукама за дарове, од чијег звука дрхти земља.

Италија и рат

— Изјаве италијанских политичара —

Петроград, 29. дец.

Италијански посланик Федерациони националисте, изјавио је једном редактору „Паш Паризјена“, да његова партија сматра, да Италија треба да иде на Аустрију. Радикални посланик Ферре учинио је сличну декларацију истом новинару.

Рат Аустрији!

— Говор румунског државника Дизеска —

Дизеско, бивши министар у румунском конзервативном кабинету, приликом свога говора у сенату о односима Ру-

Очекивани непријатељски напад не дође, непријатељ је побегао. Разбијен на Церу, он је оступао тако брзо, да је на бојишту оставио и мртве и сићу спрему коју је бацао у свом дивљем бежању.

Ратна вештина

— Циљ и смисао ратне уметности. — Европски рат и немачки милитаризам. — Аустријски неуспеси. — Словенски војнички веније —

Рат је уметност, у то се не може сумњати. И као у свакој уметности много се употребљава и занат, и техника и таленат појединих лица и даровитост нације и војне способности многих народа. Стварање — главни покретач уметности, војна наука, степен општег развића, опште припремање у време

муније и Аустрије, изјавио је следеће: „Румунија не може ићи са Аустријом из ових разлога: 1) Национално питање. 2) Сумњиво дружење са представницима држава које упадају у туђе земље. 3) Неразумна полиција Аустрије изазвала је рат без учешћа Румуније. 4) Наши интереси не могу нам никада дозволити да будемо заједно са Аустријом 5) Нарушење савезничких односа с Румунијом Аустрија је извршила још 1913 године“.

Говор Министра Дизеска, који се завршавао захтевом да Румунија објави рат Аустрији, наишао је у Сенату на опште одобравање и био је поздрављен бурним аплаузом.

Турске лажи

— Нико крупно ко Турчина не лаже —

Петроград, 29. дец.

Поводом турских извештаја о тобошњим турским победама код Азербейџана и о борби код Мијандуаба, у којој је погинуо Велики Кнез Александар Михаиловић, руски ђенералштаб изјављује, да Турци нису имали никакве победе. Што се пак тиче борбе код Мијандуаба, ту је било само пушкарања. Велики кнез Александар Михаиловић никако пак није ни долазио на каспско бојиште и налази се жив и здрав.

ИСКАЗИ ЗАРОБЉЕНИКА

— Шта причају заробљени аустријски војници? —

Петроград, 29. децембра

Јављају из Кијева, да свакодневно кроз варош пролазе велике масе заробљеника. Становништво је пренеражено њиховом моралном и физичком споружденошћу. Одевени у дрошке, они су промрзли и реуматични. О Божићним празницима стигло је овде 1.000 војника, 400 официра и неколико виших официра заробљеника. Ових дана очекују се у још већем броју. Заробљеници Аустријанци, почасно су деморалисани, и причају, да сматрају да је блиска изгубљена, и да чини штава њихова одељења траже сва м гућа средства да се предају.

Како је у Цариграду

Гоњење страних поданика. — Пљачкање радња и конфисковање свега што не припада Немцима.

Према вестима из Цариграда, сви страни поданици који имају средства а нису задржавани од турских власти, напуштају Цариград да би се спасли од терора и осталих непријатности. Руска муслиманског становништва, свакако инспирисана од надлежних власти, опљачкала је појединих страних поданика хотеле, ресторације, куће и магацине.

После овога отпочело је протеривање страних поданика и конфисковања најинтимнијих писама. Извршено је затварање школа, чак и оних које су биле отворене пре 100 година. По делови Турској одузете су концесије свима страним друштвима не рачунајућ ту немачка друштва.

По свима међународним банкама и у управи отоманске банке постављени су немачки контролори. Становништво не добија никаква обавештења са ратишта сем службених саопштења о таквим победама.

Дневне вести

Кнез Трубецкој за наше рањенике

Књезиња и Кнез Трубецкој обратили су се писмом председнику општине московске г. Челнокову, да се за Србију пошље московска санитарна мисија. Поред осталог, Кнез Трубецкој истиче у свом писму велику храброст и пожртвовање наше војске у борбама са Аустријанцима.

Електрична фабрика

Заузимањем заступника директора електричне фабрике г. Д. Мирковића, радови на оправци фабрике завршиће се кроз неколико дана. Према томе, ако се укаже могућност и потреба, Београд ће имати електрично осветљење у најкраћем времену.

Пажња грађанству

Скреће се пажња београдском грађанству, да строго

и у рату све распада на нисукоба, које називамо борбеним операцијама... И мало је трудити се, да се операције изведу правилно, њих треба учинити уметничким, лепим, а да њихов резултат доводи до тога да јани разбије слабијег или да слабији разбије јачега, али са опкољавањем или уништењем, а што је главно са мало мукe и крви.

Брижљивост и пажљивост може апотекар унети и у састављање мобилизационих планова, али пошто апотекар не може заменити доктора, тако и брижљив мобилизатор, марљив писан тактичних убедника ни у ком случају не мора да буде и вешт војсковођа и добар тактичар. Ошта култура, ред, чистоћа, пажљивост дали су Немцима исто такав изглед лепоте и практичности у стварању њихове војске, њихово снабдевања и спреме... Али се у свакој бо-

пази на прописане цене од стране Управе Вароши за куповину намирница. Чим се неки од продаваца огреши о прописану тарифу треба јавити дотичном кварту. Нарочито треба скренути пажњу на млекације, који продају рђаво млеко по повишеним ценама.

Две историске слике

Наш познати сликар г. Малиша Глишић ради скице за два своја досада најбоља уметничка производа. Оба два рада су из успомене на 2. децембар када је повраћен Београд и непријатељ отеран са целе наше територије. Први је рад: улазак Краља Петра у Београд, други „Прва Молитва.“

Ђока Богдановић

Пре три дана у Нишу је умро дугогодишњи београдски хотелјер Ђока Богдановић, сопственик хотела и биоскопа „Касика“ и један од оснивача Конзервативне Странке. Бог да му душу прости!

Намњени прод. намирница

Управа вароши казнила је београдске бакале: Браћу Васића, Светозара Милојевића и Алексу Ђорђевића, због тога што су продавали домаће намирнице, скупле него што то прописује тарифа.

За наше рањенике

Пре два дана допутовала је у Ниш супруга америчког посланика Госпођа Војничка. Госпођа је допутовала преко Букурешта са великом количном поклона за наше рањене војнике.

Г. Коста Васић, учитељ дао је 100 динара као свој прилог рањеницима, у место четрдесето-дневне помене својој жени Параскеви, која је погинула од непријатељског зрна 1. децембра у кнежевачкој школи (срез врачарски).

Добар одговор

— Распра о квалитету француске муниције —

Примећено је у последње време, да се немачке гранате и шрапнели не распрскавају добро. Кад ту то свошћили француски листови, немачки званични листови објавили су, да су та рђава зрна узета из велике количине француске и белгиске муниције, коју су Немци задобили. Тиме су ми-

слили, да у исти мах рђаво оквалитетују француску муницију. Али им Французи нису остали дужни. У једном радиотелеграму они веле: „Немци, тако добри познаваоци француске муниције, открили су једну њену нову особину, а то је, да је она бесонасна кад њоме не редују Французи. Иначе би се могло помислити, да је немачки извештај обична измишљотина.“

ВЕЛЕТШКЕ

КАЛЕНДАР „Велика Србија“. Готов је лепи календар Велика Србија за ратну 1915. годину и да-ас је пуштен у продају. Цена 0'20 динар.
Књижари и препродавци треба што пре да изврше поруџбине и по одбитку 30 од сто попушта пошљу новац штампарии „Правде“, Бранкова улица 10.

Патриотизам Енглескиња

Необична Нова Година у Лондону
У Лондону је на католичку Нову Годину отворено 33 позоришта, а у исто време извршен је оргман број венчања на свима лондонским црквама. Младложење су већином били војници, од којих су понеки били без руке или ноге. Али и поред тога кћери Албионове поносито душиле до цркве поред својих изабраника. Неки од војника, који су лако рањени, вратили се опет на бојиште, те можда неће више видети своје жене, али то нимало не бива Енглескиње.

На Малти

Како живе заробљени аустријски војници

Каирски лист „Ахрам“ објавило је писмо једнога аустријског заробљеника, упућено његовој жени са Малте:
„Ми смо стигли јуче, више он, на поље Св. Клементија на Малти, после кратког путовања на броду „Османе“. Ми смо заробљеници и према нама се врло леп поштују. Дали су нам по један душек, јастук и остале потребне ствари. Ми не радимо ништа. У 8 сати у јутру морамо се показати. У 10 сати у вече морамо бити у шатру.
Добијамо свакодневне храну и дозволили су нам да купујемо шта хоћемо. Установљена је нарочито кафана за нас, где проводимо готово цело време и где се продаје кафа, пиво и вино.
Нама није рђаво. И ја сам потпуно здрав.“
Јосиф.
Официри примају плату. Морнари имају два и по шилинга дневно. Заробљеници се осећају врло добро, да су неки од њих тражили одобрење да доведу своје породице, што им се наравно није могло учинити.

гатој, лепо обрађеној студији, не блистају бисери војне уметности — мајсторски војне операције. За њих је потребан други таленат — оперативни. Немци га имају мање, него њихови противници.
Већ после рата 1870-71. могло су се чути тачне приредбе да, у колико је немачка припрема за рат имала талента, у толико су без талента биле њихове операције, стратегијске и тактичне, и да они за свој успех дугују неовбилности противника, кога су несрећног затекли таленти немачке политике, а не стратегије. Одавно је познато, да је лака победа мала радост и доказ за вештину победоца.
Сада немачка недаровитост у вођењу рата бде очна. Ја чак мислим, да су аустријске операције искварене тиме, што су Немци предузели вођење операција. У аустријској

војсци било би војне даровитости, али су Аустријанци, по пруском рецепту, на главна места довели војнике немачке крви.
Ето зашто само-операције савезника имају извесног бољества, шумног успеха са одблеском уметности.
Узмите српске ударе код Шапца и поновно заузеће Београда. Узмите нашу операцију, која се свршила уништењем аустријске војске у Галицији, још у почетку рата... или ликвидацију немачке шетње на руском Њемену.
На послетку, леа маневар Француза код су Немце потерали од Париза, после немачког масеног продирања кроз Белгију. Све то сведочи о минималном војном таленту код Немаца.

ТЕЛЕГРАМИ

Захтев енглеске владе
ПЕТРОГРАД, 28. децембра. — Јављају из Лондона, да је влада тражила од швајцарске владе, да забрани извоз животних намирница, сирових материја и продуката за индустрију у Немачку.

Енглески Горњи Дом
ЛОНДОН, 29. децембра. — Горњи Дом одложио је своје седнице до 20. јануара.

Немачки авиоплани
ПЕТРОГРАД, 29. децембра. — Немачки авијатичари бацили су око тридесетину бомби на Дунај, које нису причиниле никакве штете.

Уредништво „Пијемонта“
моли све своје старе дописнике из нових крајева, да му изволе сласти дописе као што су то чинили пре забране „Пијемонта“ за нове крајеве.

РАТНА ЗРИЦА
— Наши велосипедисте —

Аустријска војска, поред све обилне опреме, снабдевена је и велосипедским одељењима.
Како смо им пленили чак и музичке инструменте и пољске пекарнице, поред осталих трофеја, тако смо заробљавали и доста велики број велосипеда. Пешаци су нарочито имали вик на велосипедима, јер су им били највише цењени трофеји. Аки је мука била што се њима нису могли помагати.
— Дете му — филозофирају — баш је Шваба рђаво шта измисли, али кад он може да иде по овим велосипедима, мораћемо бели и ми!
И збиљ, за кратко време многа су се пешаци могли видети како велосипедима олакшавају своје маршете.

Сви ревизори из старих граница који нису послали обрачунае за октобар и новембар, позивају се да што одмах уине. У противном, обуставићемо им шаљање листа. Исто тако позивају се и ревизори из нових крајева да ионашљу обрачун за месец мај најлаже до 5 јануара.
Ревизорје из нових крајева молимо да нам одмах јаве до колико примерака дневно да им шаљемо.

Пруси и Немци
— Скица из културне историје млетачког народа —

Уједињење немачког народа дело је Бизмаркова. Савез немачких држава, из којих је избачена Аустрија 1866. требало је да се претвори у једну јачу целину, у Немачко царство. Главна је тешкоћа била у томе, ко ће бити немачки цар. Династија свих четири главних немачких држава: Пруске, Баварске, Саксонске и Виртемберга полагале су право на царску круну; само уз то право Пруси су имали још и апсолутну надмоћност над осталим државама. Пруска је била најјача војничка сила и највећа немачка држава. Али је Бизмарк умео да уклони и ту препреку, због које се растурила и Франкфуртска народна скупштина. Бизмарк је успео да убеди остале владатеље, да царска круна има да се стави на главу Хоенцолерна, краља Пруске. 4. децембра 1870 баварски је краљ у једном писму виртембершком краљу званично предложио кандидатуру пруског кра-

Последње вести

Руски успеси на Кавказу

Петроград, 28 децембра. (Службено)
Настављене су борбе у пределу Караурана. 28. децембра наше су трупе заплениле од непријатеља два брдека топа са муницијом. Заробили смо још две четве турских војника са њиховим официрима. На другим тачкама овога фронта нема шта да се забележи.

Нов немачки пораз

Петроград, 29. децембра. (Службено)
На левој обали Висле вођу између 27. и 28. Немци су безуспешно покушали да нападају наш фронт на неколиким тачкама, али су свуда били одбијени. Нападајући у пределу села Самја, источно од Скерневича, Немци, доспевши до наших брана од гводеене жице, повикаше: „Не пуцајте!“ Како се оваква лукавства дешавала и раније, наше трупе нису се дале преварити, већ отворивши сартоносну палбу пређоше у против напад, одбацивши непријатеља и наневши му велике губитке.

У Галицији

Петроград, 29. децембра.
У Галицији продужује се канонада и пушкарање.

Око за око

Петроград, 29. децембра.
Јављају из Париза, да је министар војни објавио вољу, у којој се вели, да ће се с обзиром на рђаво поступање, којим су изложени француски заробљеници у Немачкој, рђаво поступање које је утврђено необоривим документима применити строге мере према немачким заробљеницима у Француској.

С француског бојишта

Париж, 28. децембра.
27. децембра, од Мора до Оаза, био је артиљериски двобој. На Ену, у пределу Соасона, непријатељ није могао и поред многобројних напада, понова заузети панчеве, које је јуче изгубио. На крају дана понова је бомбардовао Соасон.
У Шампањи, од Ремса до Аргона, наша је артиљерија врло живо гађала немачке опкопе. Позиције које смо заузели у Перту, и око села, биле су организоване. Контра напад непријатељски, на западу од Перта, био је одбијен. Напредовали смо у околини Мајура Босежур.
У Аргоњи непријатељ је бомбардовао предео Фур де Пари. Одурили смо се и разрушили једну немачку караулу. Напор непријатељев, био је управљен на коту 263. На западу од Буреје све су наше позиције биле одржане. У горњем току Мезе, у шуми Опрмон, нашо артиљериском ватром, задржан је један непријатељски напад. У Вогезима, на западу од Ботвилера, такође смо одбили један напад.

ља на царски престо. 10. децембра решено је у Рајхсрату, да се старом Виљему понуди царска круна. 1. јануара 1871 у освојеном Варсалу званично је проглашена Немачка царевина, а 18. јануара Виљем краљ Пруске крунисан је за цара Немачке.
Дуго су се Баварици и остали одупирали да дођу под вођство Пруса. Није једино суревњивост између владара ометала остварење Немачког царства. Било је и дубљих узрока. Један од тих узрока јесте супротност између Пруса и осталих Немца. Сам поглед на културни развитак Немаца даје нам објашњење за ту супротност. Западне немачке покрајине, ближе Француској, биле су средиште културног живота Немца; оно што је најближе у немачком духу, што је узд глед Немаца до културног народа почетком 19. века било је концентрисано у малим независним државицама које су по свом духу биле сушта противност империјалистичкој Пруској. Сам живот у тим покрајинама био је сасвим другојачи него у јуну Пруске, Берлина. Пруским сирџерима био је туђ просвећено — буржоаски живот њихове западне браће, као што се њихови идеали нису имали отисак тежаке ка лепом.
Разлика у духу Пруса и осталих Немаца силно их је одбијала. Само се тиме може тумачити зашто се у току векова, од слабења Хабзбурга, Немци нису могли ујединити у чврсту заједницу. Те супротности није нестало ни данас. Она је с једне ублажена, јер је се у неколико ублажила разлика културног нивоа, али је са друге стране поостренија због саможивости Пруса; они се користе својим надмоћним положајем у држав. управи на штету осталих.
Злоупотребљавање власти од стране Пруса документовало се најјаче, у осталом за Немце најболније у овом рату. Листа живота немачке армије садржи око 2.000.000 имена. Од тога броја чина на Пруске 753.000, Баварице 750.000, Саксонце и Виртембержане 500.000. Међутим по сразмери броја војника које су поједине немачке државе извеле на бојиште Пруска је требала да изгуби 1.520.000 људи, Баварска 240.000, Саксонска и Виртемберг заједно 240.000. Дакле сразмерно Баварска је изгубила 6 пута, Саксонска и Виртемберг 4 пута више људи него Пруска.

Аустријанци насамо

(Из „Ратног Дневника“)

Приликом уласка нашег трупа у Ваљево, узаптели смо и приличан број писама која су писали аустријски војници. Писци њихови нису се надали, да ће им рукописи пасти у наше руке, те су стога искрени. Та искреност чини њихову вредност. Из њих се види, да је у аустро-угарској „балканској“ војсци жеља да се рат што пре сврши. А из заробљеничких писама види се радост, што су заробљени, јер им је на тај начин живот осигуран „а и ослободили су се патња“.

Вадимо ово неколико врло интересантних места:

Иштван Тош, топџија из 12. полк. арт. пука пише жени у Бпешту, из Ваљево: „Понестаје нам хлеба. По 4 дана нисмо добили шта да једемо. Сада добијамо дневно 1/4 хлеба па и то не увек... Грдно је блато, те због тога се тешко напредује... У почетку рата имали смо 140 коња, сада имамо само 50... немамо ни доктора... како чујем наши су код Крагујевца, добро би било да се сврши овај рат, доста је било“.

Јулије Пап, из 29. арт. пука пише фамилији у Сигетмиклош (код Бпеште) са бојишта: Мучимо се... Изгладнели смо ко курјаци. У местима где улазимо не нађемо ни једног становника, те због тога се ништа не може купити. Тајин кошта 2—4 круне... Врло добро би било, кад би се ово свршило јер се не да више издржати. Надали смо се да ћемо до нове године код куће бити, али на жалост не може се, јер је проклета земља ова Србија, кошта нас много крви и живота. Овде сам тек сазнао шта је то кад је човек

гладан, а поред тога мора и да пати и да трпи. Хтели смо Србе глађу победити, а десило се обратно... напредујемо корак по корак“.

Ошо Ефендерген пише жени у Дрезду: „...Сутра дан смо морали напустити положаје које смо тако мучно забили... Рањеници нису могли сви да буду транспортвани, па су сасвим просто били остављени Србима. Све што је могло да бежи, ишчезло је...“

Хрберт Асоди рањени заробљеник у Ваљево пише жени у Сомбор: „Пре 4—5 дана стигла је вест, да Срби долазе, те да сваки ко може иде у Шабац, ако неће да допадне у српско ропство. Ујутру нам рекоше да идемо на железничку станицу. И ја сам са великим напрезањем отишао на станицу, али је воз већ био препун. Станица је била препуна рањеника сваке врсте. Било нас је око 1000. Несвесно сегио сам се Острова Доктора Морао, гледајући ову гомилу рањеника, а међу њима и себе. Тешки смо се: Доћиће воз, немогуће је да нас војна команда овако остави и т. д. Али воз није дошао, јер није могао више доћи.“

Ј. ван Лакаш заробљеник пише из Крагујевца својима у Сенту: „Мислим да рат неће дуго трајати, јер овде има толико заробљеника, да не знају шта да раде са њима и како да их сместе. Дневно 700—800, 1000 па и преко 1000 спроводе, дакле не може дуго да траје.“

Јовин Мичурда заробљеник из Ваљево пише жени у Горњу Угарску: „Сад ми је добро... Немој ми писати новости о рату. Нисам љубопитљив, доста сам се напаатио.“

Прилози Срп. Црв. Крсту

прикупила г-ца М. Крмпотићева

По 50 дина. Дејча Стојановић касацин;

по 30 дина. д-р Слава Михајловић лекар Опште Држав. Болнице;

по 20 дина. г.г. Д-р Милан Радвановић управ. болн. д-р Јован Жујевић, д-р Едуард Михел, д-р Н. Н. лекари болнице, Н. Најман медицинар, Карло Хирш машинист;

по 10 дина. г. д-р Д. шан Стојимировић лекар, Младен Кокановић апотекар, Н. Н. Г-ца Маријана Крмпотићева, Радивој Саве Ђурића Михајло Радминовић болничар;

по 5 дина. г-ца Наталија Лубурић, Бошко Марковић апот. пом. Димитрије Шап и ц апот. пом. Стојан Дренџковић, Лепосава Анђимовић, Јанко Петровић, Тима Ј. Петровић, Милева Ђокић Милка Ковачевић, Јевта Јевтовић, Милета Гојковић болничари. Васја Јаблановић лифер. млека.

по 3 дина. Дејко Стојановић баштован, Радомир Вукадиновић Василије Подкоњак болничари по 2 дина. Драга Миковић, Ката Ђорђевић, Јован Кристић Јеротије Стевановић, Н. Н. Софија Антоновић, Јелена Правдић, Драгољуб Илић, Савка Милошевић бољничари. Г-ца Косара Љуб. Савића, Зорка Илићева.

по 1 дина. Н. Н. Михајло Стојановић надзорник, Милан Крмпотић јак, Плана Живковић, Милеса Јоковић, Радомир Симиовић, Драга Божић, Јован Жарковић, Стојан Стојковић, Јелена Томашевић, Рада Новаковић, Драга Арсенић, Петар Ђокић, Димитрије Ђокић, Вукосава Петровић, Милорад Ђокић, Н. делко Ивановић, Емилја Ракић, Лепосава Марковић, Илија Максимовић, Перса Константиновић Милуца Јосимовић, Станија Живковић, Милка Ђорђевић, Перса Шаренац Миливој Живковић, Драгиња Поповић, Јованка Додић, Катарина Радивојчић, Живојин Васиљевић, Лазар Вукаш новић, Лазар Савић, Светозар Голубовић, Никола Илић, Данило Петровић, Наталија Ивановић, Радмила Пејагић, Савета Стојковић, Милан Радојичић, Јован Рајковић, Сидра Орачевић, Радомир Томић, Кагица Петровић, Цвета Алексијевић, Перса Недић и Надежда Димитријевић.

по 0.60 дина. Станка Ђокић и Стеван Кољевић.

по 0.50 дина. Косга Гвожденовић и Савка Дринчић. Свега 400 дина. и 20 пара.

Нови аероплан

— Један италијански проналазак —

Према извештајима из Милана на војном аеродрому Вицела Тичано врше се опити са аеропланом потпуно овог типа. То је биплан чија крила имају дужину 22 метра; снабдевен је са три мотора са укупном снагом од 300 коњских снага, од којих је један намењен на средини аероплана а остала два на прљем делу аероплана код мале гондоле. У ту гондолу моу устати три човека и мали топ од 12 и по сантиметара; гондола је заштићена оклопом и потпуно одвојена од аероплана, те се из гондоле може слободно посматрати на све стране.

На опитима у присуству војних власти аероплан се у току пола часа подигао на висину од 2000 метара са теретом од 1500 килограма. А аерт добро одржава равнотежу, а може да се креће ако ради макар само један од два три мотора. Највећа је брзина 120 километара на час. На апарату је летео познати италијански авијатичар Писути.

Ратне ситуације

Немачка је одбила захтев шведске владе, да се дрво не сматра као војна контрабанда. Зато се сада из Шведске извози дрво преко пристаништа у Категату, које је под контролом немачке флота.

Аустријски авијатичари пре неки дан бацали су над црногорским позицијама код Котора хартизије, на којима је било написано да је енглеска флота разбијена и да немачки цепелини бомбардују Лондон.

Један читалац „Матина“ предложио је, да се у шакевима употреби перископ уместо стражара, који је увек агдна мета за непријатеља.

У Бујорк су стигле вести из Цариграда, да је у Турској зовладала колера. Међу војницима било

је много жртава нарочито у Галипољу и Булаџу.

Немачки листови стално убеђују своје читаоце, да је најбоље, да своје злато улажу у државне новчане заводе.

У Атини је утврђено, да сепаратни гласови о турским победама фабрикују у Бечу.

Из Беча јављају, да је у Пољској наступила огромна хладноћа, те су за један мах прекинуле операције.

Холандска влада спрема законски предлог о општој војној обавези.

Енглеска и Јпан изјавиле су, да пристају Кини да надокнаде штету, која јој је нанесена блокадом Чин-Тао.

Из Амстердама јављају, да у Остенди већ од почетка децембра нема хлеба. Становништво се храни кромпиром. Власти стално траже злаган и сребрни новац.

Немачки војни лист признаје, да је руска артиљерија веома добро опремљена и извекљана. Дрво добро налази закљона.

Војни гувернер немачке покрајине ХанOVERA наредио је властима да од сељака реквирирају кромпир.

Три шведска пароброда потонула су код шведске обале близу на оним местима, за које је немачки посланик тврдио, да су слободна од мина.

Јапанци су досад ухватили 41 немачки трговачки пароброд.

У последње време штампа немачка уздржљиво говори о руском ратништву и позива становништво, да буде стрпљиво и издржљиво.

Командант турских трупа у Багдаду Цавит-паша смењен је; командант другог корпуса Шахит-паша предан је војном суду.

Од немачких армија највише су пострадали Бварци; половина њихових војника изведено је из строја.

Студент технике

Могао би да се прими да спрема ученика из боље куће. Успех поуздан.

Обратити се на уредништво овог листа.

Календаре за 1915. год.

издао сам следеће календаре за 1915 год.:

Ратни календар за 1915 г. са овим садржајем: Календарски део по старом и новом календару. Родослов Српског Краљевског дома. Државне светковине и празнични дани у које се радње и дућани затварају. Забавни део. Цена је календару — 60 пд. Препродавцима 33 1/2 пд. рабаб т. ј. 40 пд. комад.

Народни календар за 1915. год. Цена 20 пд. 100 ком, 5— дина.

Цепни календар за четитке. 100 ком. 4—

Велики зидни календар. Цена — 50 пд. 100 ком, 30— дина.

Заједно са поруцима има се и новац послати и то на име поштарине за 100 ком. Ратника 1-80 дина, а за остале — 60 пд. за по 106 календара.

Издавачка књијарница **Геде Кона** — Београд

Домаћица

Тражи се жена, која је вична свим домаћим пословима за једног одменог самца. Упитати уредништво „Пијемонта.“

Настојник

Владимир Стојановић, грађевинар, станује у казни „Топода“. жуди се за настојника и оправку кућа за скромну награду.

Ратна пошта

Г. Цветко Брајовић, српски правник и резервни потпоручник, извештава своје пријатеље и познанике да је тешко болестан и да се налази на лечењу у ст. војној болници у Крагујевцу.

Миливоје К. Стојановић пеш п.поручник командир 3 чете 3 бат. VIII пеш. пука 1 позива рањен је на положају 8-ог или 13. нов. при отступању и од тад се ништа не зна за њега.

Моли се сваки онај који ма шта зна о њему да јави његовој мајци Круни Стојановић Невесињска ул. број 11. Београд.

Тражим породицу г. Обрена Кузмановића рез. инж. мајора да ми се јави на адресу Вождар Ђурић Задарска ул. бр. 2.

Стеван Ј. Јовановић редов 4-ете I бат. VII пука позива д 14. новембра ов. г. није се никакo јавио својој породици. Моли се сваки онај ко шта зна о њему да јави његовом оцу Јовану Јовановићу трговцу Јове Илића ул. бр. 2 Београд.

Тражим децу: Душана и Витомира Миловановића из села Осчине, они су отишли са дедом Јованом Спасојевићем. Молим ко зна нека јави Миловану Миловановићу редову прве чете IV батаљона V пука Дринске Дивизије — Бујорија — војна болница (у понтоњерској касарни).

Тражим Рајка Гајића из Брасиве, срез јадарски, нека се јави брату Цветку Р. Гајићу рањенику у болници Брање (соба број 3).

У кафани Панте Костића

Вока Караџића

(СКАДАРЛИЈА)
Преко целог дана точи се свеже пиво (чаша 0.20, кригла 0.30 п. д.) велики избор природног пића и српских мезелука. — Услуга брза и тачна.

4. ов. м. одселила је се из Аранђеловца у Младеновац а одавде у унутрашњост моја мати Настасија стара 86, сестра Јелена 65 и сестрић Живко 30 година глув нем и сакат.

Кo би знао где се налазе молим за изештај на чему ћу вечито захвалао остати. Михајло Јаксљевић рвизор Пореске Управе из Ниша.

Моја жена Олга из Обреновца нека ми се јави на адресу — гостиница — „Европа“ Краљево, Благоје Миленковић пензионер.

Капци од артије

Већа количина капка од артије продаје се. Упитати уредништво „Пијемонта“ — Краљ Александра бр. 12

Фабрика Конзерви у Крагујевцу

СВЕТОЗАРА СТЕФАНОВИЋА

Поред свију врста конзерви, поврћа и воћа препоручује поштованим потрошачима добар и укуван пекмез и то у бургама од 200 килограма, 40 динара 100 килограма од 100 килограма 43 динара 100 килограма и од 50 килограма 45 динара, 100 кррама.

3-3

Наша предрга и милаћа сестрица

Драгица

кћич почив. Мите Петровића председ. пор. управе преминула је 20. децембра о. г. далеко од си њих младић у туђини — Изерл ну В-стфал ја (Немачка) — где је тишла пре рата на студије и на оборавање св га здравља. Туга и брига за Отаџбину чежња за својима прекршила јој је живот у њеној цветној младости у 19 год. свога живота.

Овај тешки и изненадан губитак — четврти за све три године — јављамо њеним другарицама сродницима и пријатељима.

28. дец. 1914. г. Крагујевцу.

Запрепашћени и дубоко готресени, сестре: Надежда Петровић, настав. Беогр. Жен. Гимназ. и академ. слик.; М-ца Вл. Мишковића; Зорз; Јелена Ј. Лудвик; Љубица; браћа: Владимир чинов. Желез. Дирекц. и Растко; зетови: Владимир Мишковић ин-спектор рудар. одел., Јосиф Лува к инжењер Срп. Држав. Желез., сестрицине: Видосава, Ивана, Драгослав и Милена; сестрић Бранимир. 1-3

„Пијемонт“ прима огласе по умереној цени.